

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Mf.I.30.052/2021/4/I. szám

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Ügyvédi Iroda (ügyintéző: ügyvéd1, cím2)

Az alperes:

alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

Ügyvédi Iroda1 (ügyintéző: ügyvéd2, cím4)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes 11. sorszám alatt

A per tárgya:

elmaradt illetmény megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék mint munkaügyi bíróság

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

11.M.70.016/2021/9. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1989. augusztus 16. napján létesített jogviszonyt az alperes jogelődjénél pedagógus munkakörben. A felperes egészségügyi okokra hivatkozva a kinevezése szerinti napi munkaidejének módosítását kérte, így a felek 2019. szeptember 1.-i hatállyal a felperes részmunkaidős foglalkoztatásában állapodtak meg. A 2019. szeptember 2. napján kelt kinevezésmódosítás a felperes napi munkaidejét 4 órában, havi összilletményét 205.435 forintban állapította meg.

- [2] A felperes 2020. november 5. napján ismét kérelemmel fordult az alpereshez annak érdekében, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban Nkt.) 65.§ (7) bekezdése szerint a napi 4 óra csökkentett munkaidőt az illetménye 75%-ra emelésével biztosítsa számára. Kérelme indokaként előadta, hogy 2020. december 3-án betölti a 60. életévét, mely tény a rá irányadó öregségi nyugdíjszámítás szerint a nyugdíjba vonulást megelőző 5 éves időtartamon belülről történő belépést jelenti. A kérelmet a munkáltató intézményvezetője támogatta. A felperes a kérelmére ugyan választ nem kapott, azonban a 2020. december hónapra bérszámfejtett illetménye összegéből arra következtetett, hogy annak a munkáltató eleget tett, hiszen a munkaidejéhez viszonyított illetménye 75 %-a kifizetésre került.
- [3] Az alperes 2021. január 19-én írásbeli tájékoztatást küldött a munkáltatói jogkör gyakorlójának, melyben kifejtette, hogy a jogszabályban szereplő „csökkentett munkaidő” kifejezést a teljes munkaidőhöz viszonyítottan kell értelmezni, a teljes munkaidőhöz képest lecsökkentett munkaidőben való foglalkoztatást jelent, így a korábban részmunkaidőben foglalkoztatottak esetén a munkaidő változatlan maradása mellett ez a szabály nem alkalmazható. Vagyis a korábbi részmunkaidő nem minősül/minősülhet át magasabb illetménnyel díjazott csökkentett munkaidővé. Ugyanakkor a csökkentés mértékét az Nkt. nem szabályozza, ezért az egyéb, a törvényben meghatározott feltételek esetén annak nincs akadálya, hogy a korábban részmunkaidőben dolgozó pedagógus további, nagyobb mértékű csökkentést válasszon. Ebben az esetben a részmunkaidő lesz a kiindulópont mind a munkaidő, mind az illetmény megállapítása szempontjából. A munkáltató kérte intézkedése tudomásul vételét, továbbá a közalkalmazott tájékoztatását a döntésről. Az alperes az írásbeli tájékoztatásában írtakra tekintettel a felperes 2021. január hónapra esedékes illetményéből levonta azt az összeget, amivel a 2020. december havi illetményét korábban megemelte.
- [4] A felperes keresetében illetmény különbözet megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Követelése jogcímeként elsődlegesen elmaradt illetményt, míg másodlagosan kártérítést jelölt meg. A kereset szerint az ítélet meghozatalának időpontjáig 418.789 forint elmaradt illetményben és perköltségben marasztalását kérte az alperesnek. Álláspontja szerint az Nkt. 65. § (7) bekezdése alapján jogszerűen előterjesztett kérelme elutasításával az alperes jogellenesen alacsonyabb összegben állapította meg illetményét; a bérkülönbözet számára minden hónapban vagyoni kárként jelentkezett. Hangsúlyozta, hogy nincs olyan törvényi feltétel, amely a részmunkaidős pedagógust kizárná a kérelmezői körből. A hivatkozott jogszabályi rendelkezés a csökkentett munkaidőt önálló jogintézményként vezette be, nem pedig az aktuális foglalkoztatási időhöz viszonyítja.
- [5] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben való marasztalására irányult. Jogi álláspontja szerint az Nkt. 65. § (7) bekezdésében szabályozott csökkentett munkaidő mint kedvezmény kapcsolódhat a részmunkaidőhöz is, de akkor a csökkentés kiindulópontja, bázisa a részmunkaidős foglalkoztatás, nem pedig a részmunkaidős foglalkoztatás alapjául szolgáló teljes napi munkaidő. Az Nkt. 65. § (7) bekezdéséhez fűzött indoklás nem tartalmaz olyan kitételt, hogy az arra jogosult pedagógus a csökkentett munkaidőt részmunkaidős foglalkoztatása esetén akként kérelmezhetné, ami a csökkentést a teljes munkaidőhöz viszonyítottan határozza meg.
- [6] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak találta, így azt elutasította, és kötelezte a felperest 26.543 forint perköltség megfizetésére; megállapította, hogy a feljegyzett kereseti illeték az állam terhén marad. Indokolása szerint a bíróságnak a perben jogkérdésben kellett állást foglalnia: azt kellett vizsgálni, hogy az Nkt. 65. § (7) bekezdésének alkalmazása során mihez képest kell csökkenteni a közalkalmazott munkaidejét, mi a helyes eljárás a részmunkaidőben foglalkoztatott pedagógus esetében.

- [7] Az Nkt. 65. § (7) bekezdése szerint az öregségi nyugdíjkorhatárt öt éven belül elérő pedagógus, óvodai dajka választása szerint csökkentett munkaidőben dolgozhat. Illetménye, munkabére a munkaidő-csökkentés mértékének ötven százalékaival csökken. A munkáltató csak akkor köteles biztosítani a választás szerinti feltételeket, ha azt a nevelési, a tanítási év vagy a tanítási év első félévének befejezését megelőző hatvan nappal korábban közli a pedagógus, az óvodai dajka. Az e bekezdésben foglalt kedvezményt azok választhatják, akik a nyugdíjkorhatár elérése előtti ötödik évet megelőzően legalább 20 év szakmai gyakorlattal rendelkeznek pedagógus munkakörben vagy óvodai dajkaként.
- [8] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kereset elbírálása szempontjából annak volt meghatározó jelentősége, hogy a perrel érintett időszakban mennyi volt a felperes kinevezés szerinti napi munkaideje. A felperes részmunkaidős foglalkoztatására a felek kifejezett akarata alapján került sor a felperest megillető illetmény arányosítása mellett. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban Kjt.) 21. § (1) bekezdése alapján a 2019. szeptember 2-i kinevezés-módosítás folytán a felperes által teljesítendő munkaidő és az erre járó díjazás tekintetében megváltozott a kinevezés tartalma. Ezt követően a felperes jogviszonyát érintő kinevezés módosítás nem történt, így a perrel érintett időszakban a felek jogviszonyában irányadó napi munkaidő mértékét a legutolsó kinevezés-módosítás határozta meg. Ez alapján pedig a felperes nem általános teljes napi munkaidős pedagógus, hanem a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban Mt.) 88.§ (1) bekezdés b.) pontja szerinti részmunkaidős foglalkoztatott volt. A napi munkaidő jellegének Mt. 92. § (4) bekezdése és (5) bekezdése szerinti megkülönböztetése az Nkt. 65. § (7) bekezdése alkalmazása során is irányadó. A két jogszabály nem zárja ki egymást, hanem egyszerre alkalmazandó. A munkaidő-csökkentés alkalmazásával értelemszerűen csak a kinevezés szerinti munkaidő csökkenthető. Álláspontja szerint a jogszabály a részmunkaidős pedagógust az Nkt. 65. § (7) bekezdésében biztosított kedvezményből nem zárja ki, ugyanakkor a kedvezmény kizárólag a részmunkaidő további csökkentése mellett vehető igénybe.
- [9] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatása és a kereset teljesítése, valamint az alperes perköltségben való marasztalása iránt. A fellebbezés alapjául szolgáló jogszabályhelyként az Nkt. 65. § (7) bekezdésére, illetőleg a Kjt. 2. § (3) bekezdésére és a 83. §-ára, valamint az Mt. 166. § (1) bekezdésére hivatkozott; és mindezekre tekintettel kérte az alperest – keresetének felemelésével - 598.270 forint 10 havi illetménykülönbözet megfizetésére kötelezni ezen összeg után 2021. január 5-től a kifizetés napjáig terjedő idő középátlagos időpontjától számított késedelmi kamatával együtt, az alperes perköltségben való marasztalása mellett.
- [10] A felperes hivatkozása szerint az Nkt. 65. § (7) bekezdésében írt valamennyi feltételnek megfelel, így az alperes köteles lett volna az általa előterjesztett kérelemnek megfelelően eljárni. Az Nkt. 65. § (7) bekezdésében foglaltak megsértését jelentené az az értelmezés, miszerint részmunkaidőben foglalkoztatott pedagógus esetén a munkaidő-csökkentést kizárólag a részmunkaidős foglalkoztatáshoz képest további munkaidő-csökkentésként lehetne értelmezni.
- [11] A felperes fellebbezésében az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése iránti indítványt is előterjesztett, mivel az az álláspontja, hogy az Nkt. 65.§. (7) bekezdésének a bíróság általi értelmezése sérti a jogállamiság és az abból levezett jogbiztonság követelményét, valamint a diszkrimináció tilalmába ütközik.
- [12] Az alperesnek nem volt joghatályosan előterjesztett fellebbezési ellenkérelme.
- [13] A fellebbezés nem megalapozott.

- [14] Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállást helyesen állapította meg, a másodfokú bíróság egyetértett az ebből levont következtetésével és a kereset elutasító döntésével.
- [15] A perben a kereset és a felperes fellebbezése folytán a bíróságoknak az Nkt. 65. § (7) bekezdése helyes értelmezésével arról kellett állást foglalniuk, hogy a felperest megilleti-e az általa az alperestől követelt illetménykülönbözet, és ennek során a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság álláspontjával értett egyet. Az Nkt. 65. § (7) bekezdésének hatályos szövegét megállapító 2014. évi XXXVI. törvény 9. §-ához fűzött törvényi indokolásból kitűnik az a jogalkotói szándék, mely szerint az objektív törvényi feltételeknek megfelelő pedagógust abban a munkáltatói mérlegeléstől nem függő normatív kedvezményben kívánta részesíteni, hogy a pedagógus a választása szerinti csökkentett munkaidőben dolgozhat, és ebben az esetben illetménye kedvezményesen nem a csökkent munkaidővel arányosan, hanem annak fele mértékével lesz kevesebb. A jogszabályi rendelkezésben megnyilvánuló együttes kedvezmény lényege, hogy a pedagógus kedvezményes időbeli foglalkoztatás mellett kedvezményes illetményre jogosult. Az Nkt. 65. § (7) bekezdésében lehetővé tett választás e két következménye együtt jár és együttesen is értelmezendő. A jogalkotó tehát a kedvezményt úgy kívánta megadni, hogy nem arányos illetménycsökkenést társított a munkaidő-csökkentéssel, de természetes következményként ez utóbbi is előírta. Ez a felperes esetében azt jelenti, hogy a módosított kinevezése szerinti munkaidő-csökkentést kérhette volna, amely következtében a módosított kinevezése szerinti illetménye alapján vált volna jogosulttá annak kedvezményes számítására. Ellentétes értelmezés mellett a jogi szabályozásnak az a lényeges célja hiúsulna meg, hogy a meghatározott kort betöltő és az egyéb objektív feltételeknek megfelelő pedagógus az öregségi nyugdíjra jogosultság megszerzése előtti 5 évben könnyítésként a korábbi munkaidejéhez képest csökkentett munkaidőben dolgozhat kedvezményesen számított illetmény fejében.
- [16] A felperes érvelése annyiban helytálló, hogy az általa összehasonlításként felhozott Kjt. 23/B. § (1) bekezdéséhez képest az Nkt. 65. § (7) bekezdése nemcsak a teljes munkaidőben foglalkoztatott pedagógusokra vonatkozik, hanem a részmunkaidőben foglalkoztatottakra, így rá is. Nem tartalmaz ezzel ellentétes következtetést az elsőfokú ítélet sem, csupán abból indul ki, hogy a felperes esetében nem a teljes munkaidő az irányadó, hanem a korábbi kinevezés-módosítással létrejött részmunkaidős foglalkoztatás, és az ennek megfelelő illetmény, mert ezekhez képest választhat az Nkt. 65. § (7) bekezdése alapján további munkaidő-csökkentést, amivel az illetménycsökkenés kedvezményes számítása jár együtt. A felperes a fenti törvényi rendelkezésekre hivatkozással valójában úgy kívánja csökkentés nélkül az alperessel korábban megkötött megállapodás szerinti részmunkaidejét megtartani, hogy azért magasabb összegű illetményben részesüljön annak kedvezményes számításával. Ez azonban nem felel meg az Nkt. 65. § (7) bekezdése helyes értelmezésének, így az általa számított illetménykülönbözet nem illeti meg.
- [17] A keresete szerinti összeg ezáltal kártérítés címén sem jár neki az alperes jogellenes magatartása hiányában, mivel az igénynek a felperes által megjelölt jogcímen nincsen jogalapja.
- [18] A felperes alaptalanul hiányolta az elsőfokú ítélet jogi indokolásából az általa felhozott teljes érvrendszerre vonatkozó tételes reagálást, mivel a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek részéről felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolása, különösen nem a fél szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása, mint ahogy az Alkotmánybíróság a 30/2014. számú határozatában ezt kifejtette.
- [19] A felperes fellebbezésében a másodfokú bíróságtól az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését is kérte, tartalma szerint a Pp. 131. § (2) bekezdése alapján, az Nkt. 65. § (7) bekezdésének értelmezésében megnyilvánuló alaptörvénybe ütközésre hivatkozással.

- [20] A bíróság az Alkotmánybíróság eljárását a Pp. 131. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdésében írt feltételek szerint kezdeményezi. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése akkor teszi a bíró számára lehetővé és egyben kötelezővé a bírói kezdeményezés előterjesztését, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy amelynek alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. Az utólagos normakontrollra irányuló bírói kezdeményezés a bírói függetlenség eleme, ilyen indítvány előterjesztésére a bíró jogorvoslati úton sem kötelezhető (BH2017.310.). A bíró az Abtv. 25. § (1) bekezdés első fordulata alapján saját meggyőződése szerint dönt arról, hogy fennáll-e az a feltétel, amely alapján köteles az Alkotmánybírósághoz fordulni. A kezdeményezést akkor nem mellőzheti, ha az előtte folyamatban levő ügyben alkalmazandó normával kapcsolatban alkotmányossági aggálya merül fel, azaz észleli a norma alaptörvény-ellenességét. Ez az aggály jogértelmező tevékenység eredményeként a normának az alaptörvény rendelkezéseivel, valamint az alaptörvénynek az Alkotmánybíróság általi értelmezésével való egybevetése eredményeként alakul ki (BH.2014.317.). A másodfokú bíróságnak a felperes érvelésével ellentétben az Nkt. 65. § (7) bekezdésének alaptörvény-ellenességével kapcsolatos aggálya nem merült fel, a jogszabályi rendelkezés értelmezése kapcsán alaptörvény-ellenességet nem észlelt. Az a tény, hogy a bíróságok a felperestől eltérően értelmezik a jogvita tárgyát képező jogi normát, önmagában nem indokolja alaptörvénybe ütközésre hivatkozással utólagos normakontroll kezdeményezését. Ezért a másodfokú bíróság a felperes erre irányuló kérelmét a Pp. 131. § (4) bekezdése szerint elutasította, figyelemmel a 364. §-ban írtakra.
- [21] A másodfokú bíróság a felperes diszkriminációra hivatkozását kizárólag az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése iránti kérelmével összefüggésben értékelte, figyelemmel arra is, hogy az elsőfokú eljárásban úgy nyilatkozott, az egyenlő bánásmód követelményére csupán jogi érvelése alátámasztásaként utalt. Ezen a címen önálló jogérvényesítése nem volt, ezért erre a bíróságok döntése a Pp. 342. § (3) bekezdése szerint nem terjedhetett ki.
- [22] A felperes a fellebbezésében és a másodfokú tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a keresetét az időközben esedékessé vált további illetmény-különbözetekre is felemeli, és ezáltal a felemelt keresetét 717.924 forintban határozta meg. A Pp. 373. § (1) bekezdése szerint a fellebbezési eljárásban a keresetet nem lehet megváltoztatni. A 373. § (2), illetőleg (3) bekezdésének hatálya alá a felperes keresetfelemelése nem tartozott; és nem lehetett alkalmazni a Pp. 521. §-ban írt speciális szabályt sem, hiszen ennek a pernek a tárgya nem munkaviszony, illetőleg a felperes jogviszonya megszüntetéséhez kapcsolódott, így nem vonatkozott rá a Pp. 221. § e.) pontjának rendelkezése sem. Ugyanakkor nem lett volna akadálya annak, hogy a felperes a Pp. 172. § (2) bekezdésében írtaknak megfelelően úgy terjessze elő a keresetét, hogy az a már lejárt követelések mellett a jövőben esedékessé váló követelésekre is kiterjedjen.
- [23] A másodfokú bíróságnak ezért az volt az álláspontja, hogy a felperes a fellebbezési eljárásban olyan keresetváltoztatást terjesztett elő, ami nem volt megengedett, tehát azt el kellett utasítani.
- [24] A másodfokú bíróság az így kifejtett indokokra figyelemmel az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (1) bekezdése szerint érdemben bírálta el, és a (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [25] A másodfokú eljárásban a perköltség viseléséről rendelkezni nem kellett, mivel az alperesnek nem volt joghatályosan előterjesztett fellebbezési ellenkérelme, ugyanis az erre vonatkozóan a Pp. 372. § (2) bekezdésében előírt törvényi határidőt túllépte. A le nem rótt fellebbezési illetéket pedig az állam viseli a pervesztes felperes munkavállalói költségkedvezményére tekintettel [Pp. 95. § (1) bekezdés c.) pont].

Pécsi Ítéltábla
I.Mf.30.052/2021/4/I.

6

Pécs, 2021. november 18.

Dr. Tolnai Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Rendeki Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Vagyicska Petra s.k. bíró